INFORME RESUM DE LA RECERCA

La funció d'inclusió socioeducativa a través del lleure educatiu

Fundesplai
Fundació Catalana de l'Esplai

Federació Catalana de l'Esplai | Fundesplai

Universitat de Girona
Liberi
Grup de Recerca en Infància, Joventut i Comunitat

Recerca elaborada per

Pere Soler-Masó
Carme Montserrat
Edgar Iglesias
Anna Planas
Gala Lima
Alaitz Intxaustegi
Martí Dolz

Universitat de Girona
Liberi
Grup de Recerca en Infància, Joventut i Comunitat

Amb la col·laboració de

Fundesplai
Fundació Catalana de l'Esplai

Federació Catalana de l'Esplai | Fundesplai

Octubre de 2026

Certificacions de qualitat

Creative Commons Reconeixement - NoComercial SenseObraDerivada 4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0)

Aquest document està imprès en paper i tinta ecològics

UPMBIOFORE BEYOND FOSSILS

Índex

01 Introducció 04

02 Objectiu de la recerca 07

03 Principals conclusions 09

3.1 L'esplai és un espai segur 10

3.2 L'esplai afavoreix les competències per a la vida 12

3.3 L'esplai compensa desigualtats 15

3.4 El monitoratge té un rol educatiu i social 18

3.5 L'esplai afavoreix l'ús del català 20

3.6 Cal més reconeixement del valor socioeducatiu 22

01

Introducció

Fundesplai i la **Federació Catalana de l'Esplai** fa anys que reivindiquen el paper dels **esplais** en l'educació integral al llarg i ample de la vida dels infants. Aquesta reivindicació s'ha basat en la percepció i l'expertesa contrastades que participar en aquests espais genera experiències úniques que fan créixer els nens i nenes, i també la comunitat vinculada als centres d'esplai: **monitors i monitores, famílies, barris i municipis**.

És per això que **Fundesplai** el 2025 va encarregar al **Grup de Recerca Liberi** (Recerca en Infància, Joventut i Comunitat, de la Universitat de Girona) una recerca sobre els esplais de la **Federació Catalana de l'Esplai** (FCE), el moviment, vinculat a **Fundesplai,** que acompanya i dinamitza la xarxa d'esplais.

La Federació Catalana de l'Esplai es compon de **143 projectes de lleure** de **83 entitats**, que funcionen en dues modalitats complementàries:

L'esplai diari fa l'activitat durant els dies lectius, en horari extraescolar, amb personal contractat i en coordinació amb els serveis educatius i socials del territori. Posa l'accent en la inclusió, la igualtat d'oportunitats i la participació.

L'esplai de cap de setmana fa activitats al llarg del curs, principalment els dissabtes, amb monitors i monitores voluntàries. Se centra en la transmissió de valors, la cohesió social i el desenvolupament personal, entre d'altres.

Alguns centres combinen totes dues modalitats.

El 2025, la **FCE** va arribar a **8.842 infants i joves** atesos als esplais durant el curs escolar (sense comptar les activitats de vacances). Pel que fa als **educadors i educadores,** n'eren **1.762.**

Per fer aquesta recerca s'ha comptat amb la col·laboració dels esplais de la FCE. Hi han participat **874 persones** (infants i joves, educadors i educadores, monitors i monitores en actiu i antics monitors) de 44 esplais diaris i de cap de setmana. A més, hi han participat famílies i agents educatius i socials de Cervelló (**Esplai El Raconet**) i d'Esplugues de Llobregat (**Esplai Espurnes** i **Esplai Pubilla Cases-Can Vidalet**), els dos municipis on s'han fet els estudis de cas. En total, s'han recollit **803 qüestionaris** i han participat **71 persones** en grups d'experts, grups de discussió i entrevistes.

874	44	803	71
PARTICIPANTS	**ESPLAIS**	**QÜESTIONARIS**	**PARTICIPACIÓ QUALITATIVA**
Infants i joves, monitors i monitores en actiu, antics monitors i monitores, famílies i agents educatius del territori.	Esplais diaris i de cap de setmana de la FCE. Estudis de cas en dos municipis: El Raconet (Cervelló) i Espurnes i Pubilla Cases–Can Vidalet (Esplugues de Llobregat).	401 d'infants i joves, 218 de monitors i monitores en actiu i 184 d'antics monitors i monitores.	40 infants i monitors i monitores en grups d'experts, 25 famílies en grups de discussió i 6 agents educatius entrevistats.

02 Objectiu de la recerca

La recerca analitza la funció d'inclusió socioeducativa dels esplais de la **Federació Catalana de l'Esplai** (FCE), és a dir, el seu paper en la inclusió, la prevenció i la compensació de desigualtats.

Té tres finalitats:

- Valorar l'impacte dels esplais en el desenvolupament personal i social dels infants i joves, i també en el seu entorn familiar i comunitari.
- Identificar què fa que un esplai sigui un entorn educatiu significatiu, accessible i acollidor.
- Detectar àmbits de millora per reforçar l'esplai com a agent de transformació social.

03 Principals conclusions

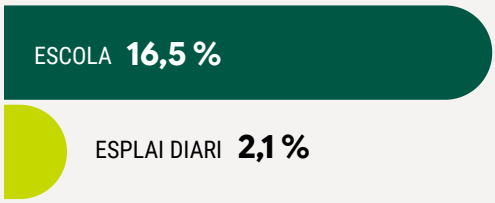
3.1 L'esplai és un espai segur

Els infants i joves se senten més segurs a l'esplai que a l'escola o al barri. La gran majoria d'infants s'hi senten respectats, escoltats i acollits, i la por o el malestar hi són residuals.

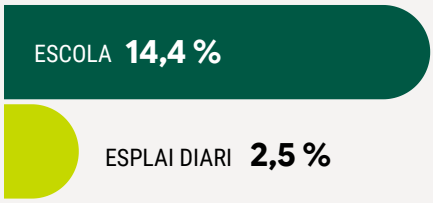
Com se senten els infants a l'esplai (sovint o sempre)	Esplai diari	Cap de setmana
Em sento respectat o respectada	75,1 %	89,2 %
Els monitors/es em fan sentir acollit i no em jutgen	75,9 %	88,2 %
Em sento content o contenta	67,5 %	84,6 %
Tinc por perquè els companys no em tracten bé	7,8 %	1,6 %

MENYS DISCRIMINACIÓ QUE EN ENTORNS ESCOLARS

- El **16,5 %** dels infants s'ha sentit discriminat a l'escola per l'**origen cultural**, davant del **2,1 %** a l'esplai diari.

- Per l'**aspecte físic**, el **14,4 %** dels infants s'ha sentit discriminat a l'escola, davant del **2,5 %** a l'esplai diari.

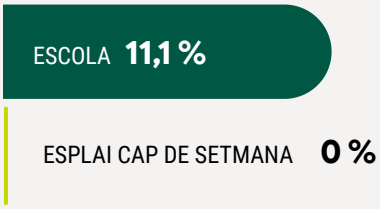
UN REFUGI PER A QUI MÉS HO NECESSITA

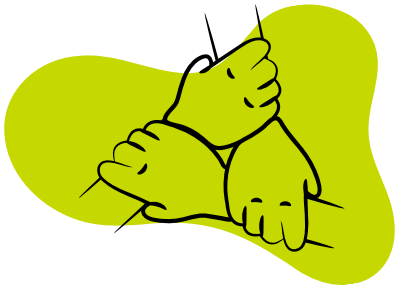
- Dels **joves** que van a l'**esplai** de cap de setmana que se senten **discriminats** per l'**aspecte físic** en altres entorns, el **93,8 %** voldria anar a l'esplai més dies. Entre la resta, ho voldria el **54,6 %.**

INFANTS QUE VOLEN ANAR MÉS DIES A L'ESPLAI

- A l'esplai de **cap de setmana**, cap infant s'ha sentit discriminat per l'**aspecte físic**, davant de l'**11,1 %** a l'escola.

«El nostre fill el vam portar aquí per una circumstància a l'escola: li feien assetjament escolar. Ho vam fer perquè ens van dir: "Serà una cosa diferent, tindrà acompanyament amb els altres, coneixerà gent nova; els monitors són adults referents. Aquí el tractaran prou bé.»

Família de l'Esplai Espurnes

ADULTS DE REFERÈNCIA

- El **74,6 %** dels **infants** que van a l'**esplai de cap de setmana** veu els **monitors/es** com a referents i com un exemple a seguir.

- A l'**esplai diari**, el **63 %** diu que els monitors/es els donen **confiança** per explicar els problemes.

INFANTS EN CONTEXTOS DIFÍCILS

- Segons els educadors/es de l'**esplai diari**, a l'esplai aprenen a **desconnectar dels problemes familiars 83,3 %** i a **confiar** en un adult per explicar-los **81,2 %**.
- Entre els monitors/es de **cap de setmana**, els percentatges són del **93,6 %** i del **93,5 %**.

DESCONNECTAR DELS PROBLEMES

CONFIAR EN UN ADULT

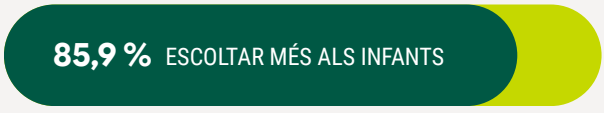

PREVENCIÓ I DETECCIÓ DEL MALTRACTAMENT

- El **86 %** dels educadors i educadores de l'**esplai diari** diu que la **prevenció del maltractament** és un objectiu del servei.

- **El 85,9 %** dels educadors i educadores de l'esplai diari creu que caldria **escoltar més** els **infants** en els **assumptes de la família**.

Els **ajuntaments** de Cervelló i Esplugues de Llobregat, entrevistats en els estudis de cas, també reconeixen que els **esplais** poden **detectar situacions de risc**.

3.2 L'esplai afavoreix les competències per a la vida

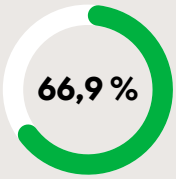
L'impacte principal de l'esplai és socioemocional i relacional: autonomia, relació amb els iguals, treball en equip i autoestima. Infants, monitors/es en actiu i antics hi coincideixen àmpliament.

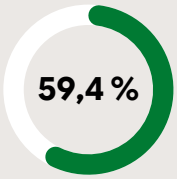
LA MIRADA DELS INFANTS I JOVES

Als esplais de cap de setmana, els infants senten que l'esplai els ajuda a:

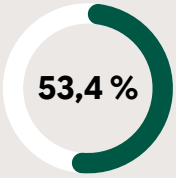
- Fer amics i amigues **66,9 %**
- Desconnectar dels problemes **59,4 %**
- Ser millors persones **53,4 %**
- Relacionar-se sense por ni vergonya **50,4 %**

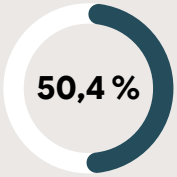
AMISTATS

DESCONNECTAR DELS PROBLEMES

SER MILLORS PERSONES

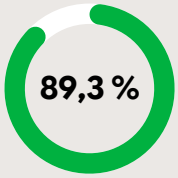
RELACIONAR-SE SENSE VERGONYA

ANTICS MONITORS/ES

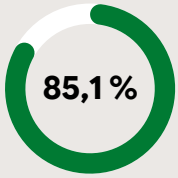
Amb anys de perspectiva confirmen que l'esplai ajuda els infants en:

- La relació amb els companys **89,3 %**
- El treball en equip **85,1 %**
- L'autonomia **83,6 %**
- L'autoestima **74,6 %**

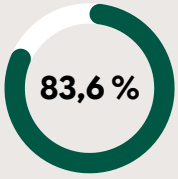
L'impacte es manté estable d'una generació a l'altra

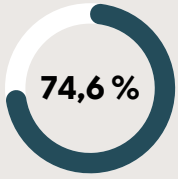
RELACIONS SOCIALS

TREBALL EN EQUIP

AUTONOMIA

AUTOESTIMA

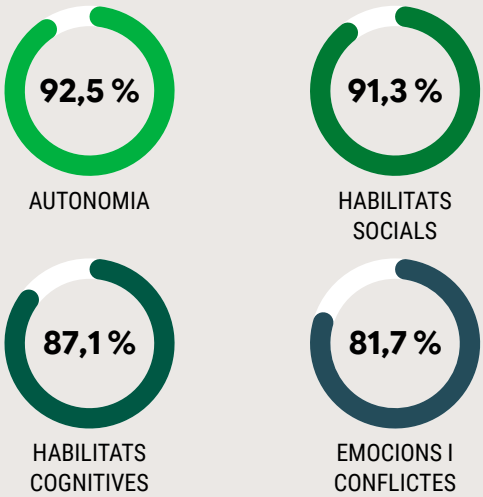

MONITORS/ES DE L'ESPLAI DIARI

Habitualment es plantegen activitats relacionades amb:

- L'autonomia i responsabilitat **92,5 %**
- Les habilitats socials **91,3 %**
- Les habilitats cognitives **87,1 %**
- Gestió emocional i resolució de conflictes **81,7 %**

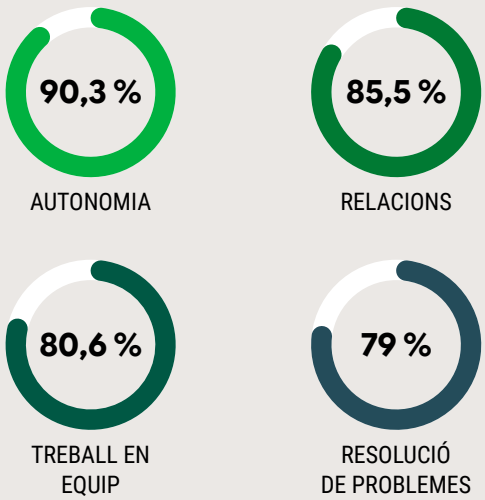
Aquests aprenentatges es treballen de manera sistemàtica.

MONITORS/ES DE CAP DE SETMANA

Els monitors i monitores de cap de setmana creuen que la majoria dels infants milloren en:

- En autonomia **90,3 %**
- En la relació amb els companys i companyes **85,5 %**
- En el treball en equip **80,6 %**
- En creativitat i resolució de problemes **79 %**

Les famílies hi afegeixen l'autoconfiança: «Sobretot, crec que els ajuda molt en l'autoconfiança i l'autoafirmació. Ella deia: "No, jo no, això no ho puc fer". I quan sortia d'aquí era: "No, no, sí que ho puc fer, m'han ensenyat a fer-ho". Ara se li ha ficat al cap que vol fer un intercanvi, busca beques, vol marxar un any fora de casa. Crec que, sense la feina que s'ha fet des de l'esplai, hauria estat impossible.»

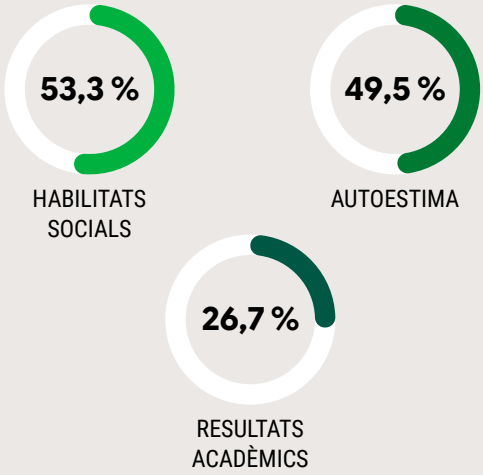
Família de l'Esplai Pubilla Cases-Can Vidalet

EFECTE INDIRECTE A L'ESCOLA

Segons l'opinió dels monitors i monitores de l'esplai d'activitat diària, els infants milloren en:

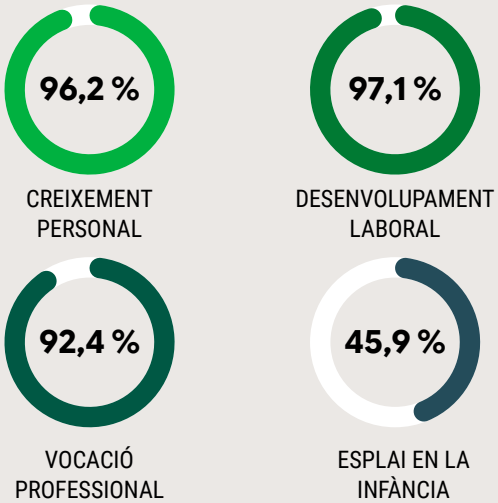
- El **53,3 %** creu que millora en la relació amb els companys i companyes de classe.
- El **49,5 %** creu que millora en l'autoestima com a estudiants.
- Només el **26,7 %** creu que millora en els resultats acadèmics.

TAMBÉ FA CRÉIXER ELS MONITORS/ES

Els antics monitors/es diuen que la seva experiència a l'esplai l'ha ajudat a:

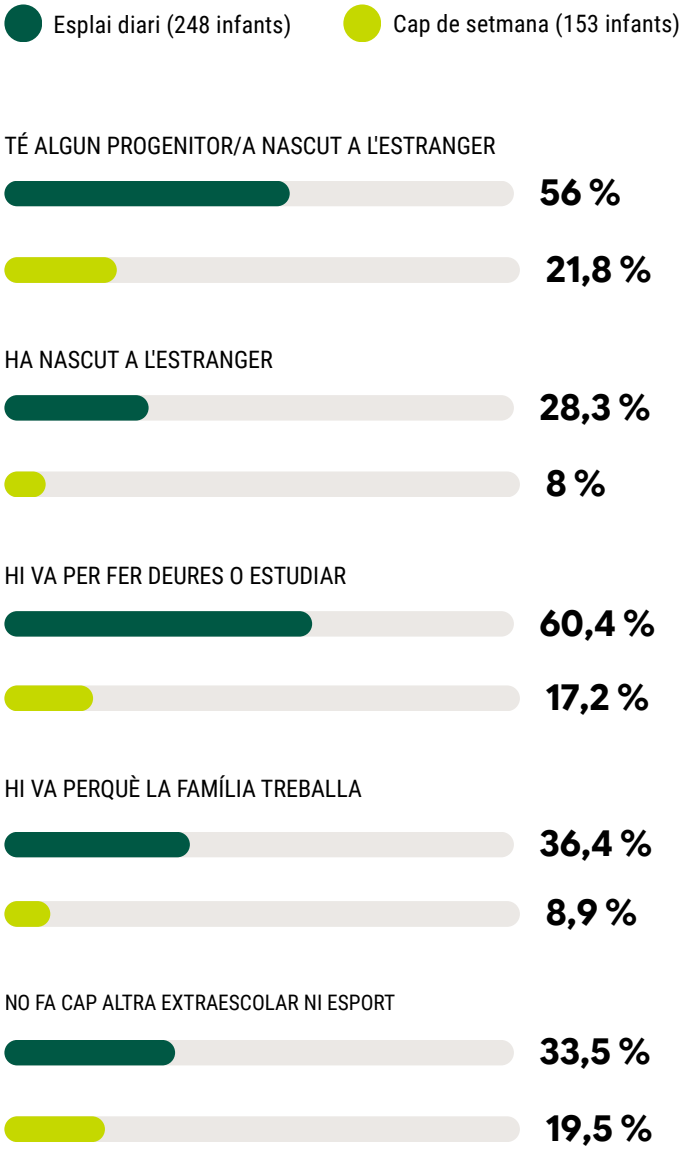
- Créixer personalment **96,2 %**
- Desenvolupament laboral **97,1 %**
- Ha tingut influència en la seva vocació professional **92,4 %**
- El **45,9** % havia estat infant de l'esplai

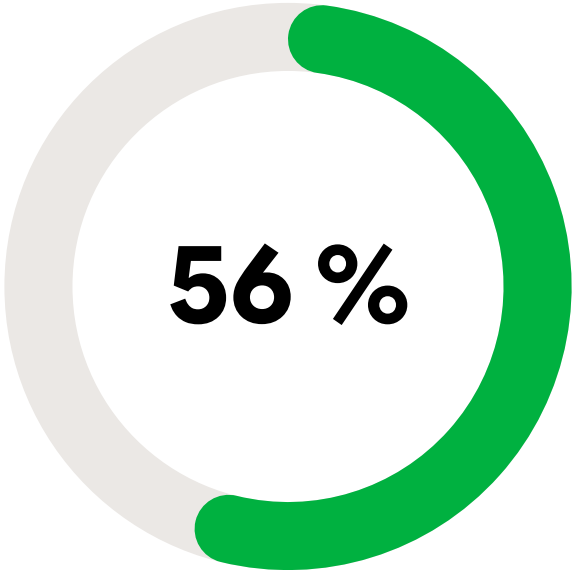

3.3 L'esplai compensa desigualtats

L'esplai compensa desigualtats, i sobretot ho fa l'esplai diari. Acull infants amb menys accés a altres recursos i els ofereix lleure, suport escolar, conciliació familiar i acompanyament emocional. L'esplai de cap de setmana atreu un perfil on la vulnerabilitat és menys present.

COMPARATIVA ESPLAI DIARI I DE CAP DE SETMANA

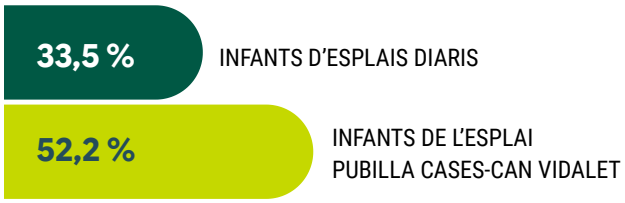
Progenitors nascuts fora d'Espanya

A l'esplai diari, el **56 %** dels infants té algun progenitor nascut fora d'Espanya, davant del **22 %** a l'esplai de cap de setmana.

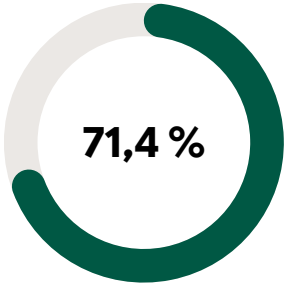

ACCÉS DESIGUAL AL LLEURE

- El 33,5 % dels infants d'esplai diari no fa cap altra activitat extraescolar ni esport. A l'esplai Pubilla Cases-Can Vidalet la xifra arriba al 52,2 %.

- El 71,4 % dels educadors/es d'esplai diari diu que la manca de diners impedeix fer altres activitats almenys a la meitat dels infants.

MONITORS/ES QUE CONSIDEREN QUE LA MANCA DE RECURSOS ECONÒMICS DIFICULTA L'ACCÉS A ALTRES ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

L'ORIGEN MARCA DIFERÈNCIES

- A l'esplai diari, els infants nascuts a l'estranger hi van més per millorar a l'escola (50 % davant del 30,9 %) i fan menys esport: el 52,9 % no en fa cap, davant del 26,1 %.

INFANTS QUE NO FAN CAP ESPORT

- Pel que fa a les extraescolars, en fa el 76,5 % dels infants amb progenitors nascuts a Espanya i el 58,5 % dels que tenen progenitors/es nascuts fora.

INFANTS QUE FAN ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

«En el cas de l'esplai, hi arriben molts infants en situació vulnerable; alguns, fins i tot, en situació de risc. És cert que fan una feina molt important amb aquests infants i famílies, són clau. Se li ha de donar el valor que té i més. Sort en tenim dels esplais.»

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

BENESTAR COMPARABLE

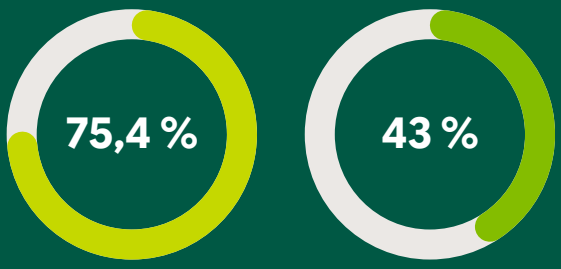
- Malgrat la vulnerabilitat, la satisfacció vital dels infants d'esplai diari (8,6 sobre 10) és similar a la de la població general de la mateixa edat. L'estudi ho interpreta com un indicador del paper compensador de l'esplai.

SATISFACCIÓ VITAL DELS INFANTS D'ESPLAI DIARI

VOLEN MÉS ESPLAI

- A l'**esplai diari**, el 75,4 % dels infants vol continuar-hi anant i el 43 % hi aniria més dies.

VOL CONTINUAR ANANT-HI

VOL ANAR-HI MÉS DIES

- A l'esplai de **cap de setmana**, el 70,2 % hi aniria més dies i el 50,4 % voldria arribar a ser monitor o monitora.

VOL ANAR-HI MÉS DIES

VOL SER MONITOR/A

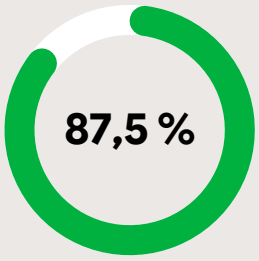
3.4 El monitoratge té un rol educatiu i social

Els equips es veuen com a agents educatius responsables del benestar dels infants, no només com a animadors del lleure.

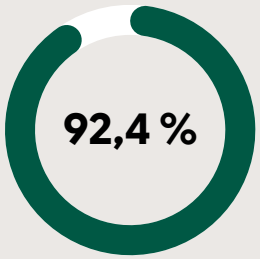
Gairebé la totalitat dels professionals d'esplai diari (**96,7 %**) considera que un dels objectius centrals del servei és **combatre les desigualtats educatives**.

COMPROMÍS SOCIAL

- El **86,7 %** dels monitors/es de cap de setmana i el **87,5 %** dels antics senten que, fent aquesta tasca, contribueixen a una societat millor.
- El **92,4 %** dels antics monitors/es diu que l'experiència va reforçar el seu compromís comunitari i el seu vincle amb els moviments socials.

CONTRIBUIR
A UNA SOCIETAT MILLOR

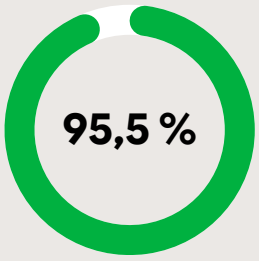

REFORÇ DEL COMPROMÍS
COMUNITARI I VINCLE SOCIAL

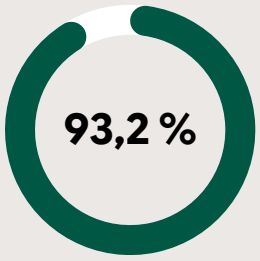
UN ROL EDUCATIU ASSUMIT

Tots els monitors i monitores de cap de setmana se senten bastant o totalment identificats amb fomentar la cohesió del grup i garantir un entorn segur.

- El **95,5 %** s'identifica amb transmetre valors i ser un model de referència.
- El **93,2 %** s'identifica amb donar suport personal als infants.

VALORS
I MODEL REFERENT

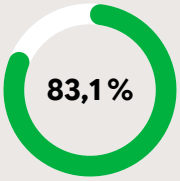

SUPORT PERSONAL
ALS INFANTS

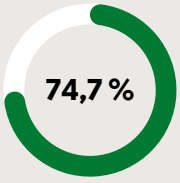
INCLUSIÓ A LA COMUNITAT

A l'esplai diari:

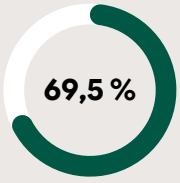
- El **83,1 %** dels educadors/es participa en festes tradicionals per afavorir la inclusió.
- El **74,7 %** tracta les discriminacions que pateixen els infants.
- El **69,5 %** s'implica en les reivindicacions del barri.

PARTICIPACIÓ PER
AFAVORIR LA
INCLUSIÓ

TRACTEN LES
DISCRIMINACIONS
DELS INFANTS

IMPLICACIÓ EN LES
REIVINDICACIONS
DEL BARRI

«Al final és una cosa cíclica. Algunes de les monitores d'ara les conec des de petites. I potser algun dia seran monitores dels fills de monitors que han tingut elles. […] Jo això ho trobo molt maco.»

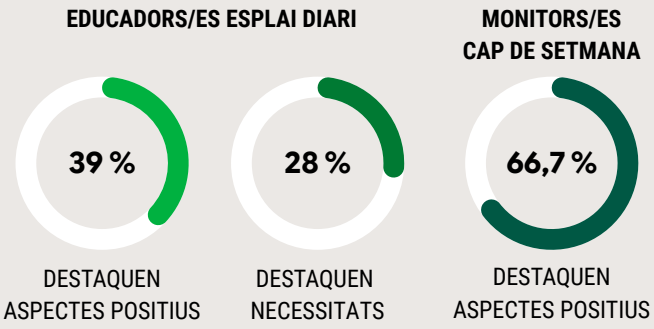
Família de l'Esplai El Raconet

Les famílies veuen els monitors com un model positiu de joventut: «Pensava que certs valors s'estaven perdent entre el jovent, però trobar-me joves de 20 anys que dediquen el seu temps i que, d'alguna manera, fan seus aquests valors… Li vaig dir: *M'has tornat l'esperança amb el jovent*.»

Família de l'Esplai Espurnes

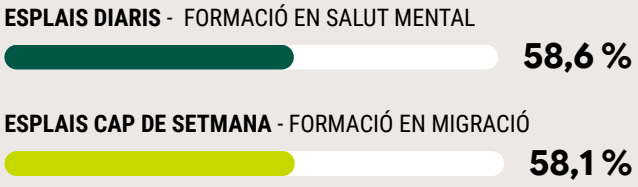
UNA MIRADA EN POSITIU

- Quan els educadors/es de l'esplai diari descriuen els infants, primer en destaquen les capacitats i les actituds **39 %** i després les necessitats **28 %**.
- Entre els monitors/es de cap de setmana, el **66,7 %** en destaca primer els aspectes positius.

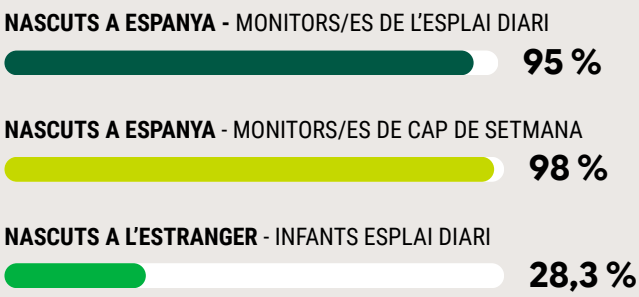
UNA REALITAT MÉS COMPLEXA ON LA FORMACIÓ ÉS CLAU

- Els educadors/es de l'esplai diari demanen més formació en salut mental **58,6** % i en atenció a infants tutelats **48,3 %**.
- Els monitors/es de cap de setmana la demanen en migració **58,1 %** i en salut mental, tutela i discapacitat **51,6 %** en cada cas.

EQUIPS POC DIVERSOS

- El **95 %** dels educadors/es diaris i el **98 %** dels monitors de cap de setmana han nascut a Espanya.
- En canvi, el **28,3 %** dels infants d'esplai diari ha nascut a l'estranger.

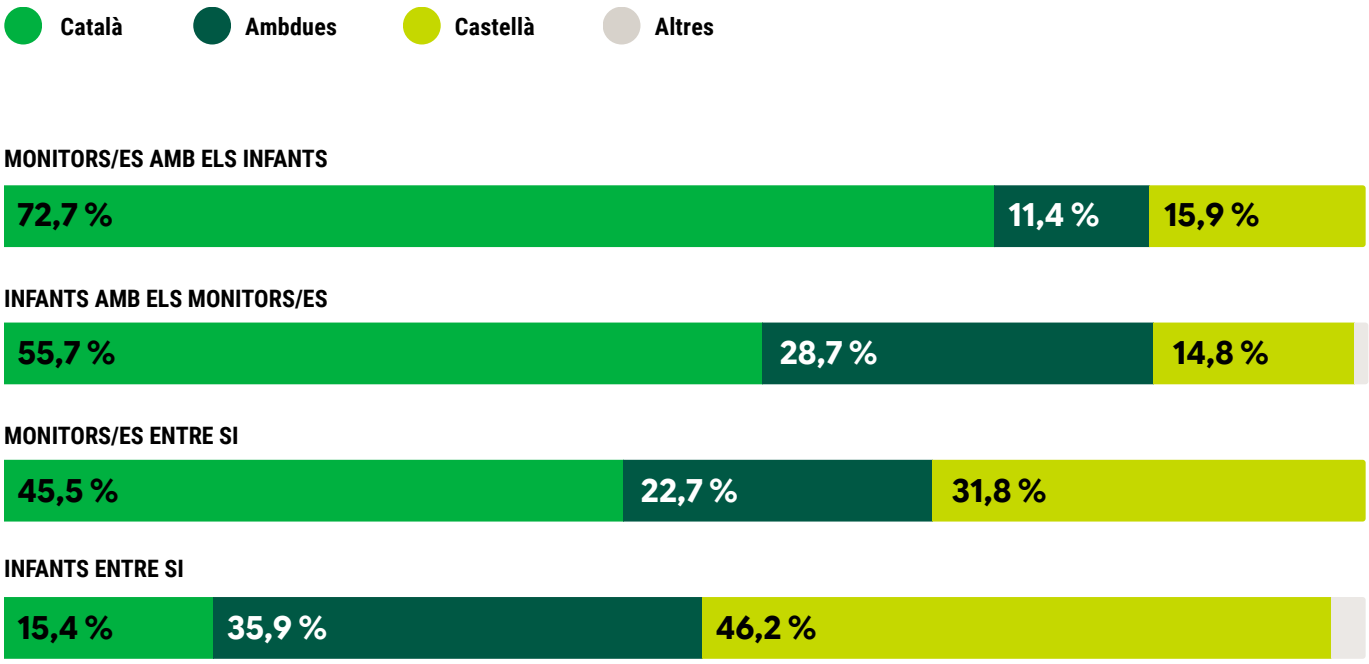

3.5 L'esplai afavoreix l'ús del català

A l'esplai, el català és la llengua de referència en la relació entre monitors/es i infants. Entre iguals, en canvi, predomina el castellà.

Aquestes dades s'han recollit només als esplais de cap de setmana (153 infants i 93 monitors/es).

LLENGUA QUE ES PARLA MAJORITÀRIAMENT A L'ESPLAI DE CAP DE SETMANA

El **72,7 % dels monitors/es parla català** amb els **infants,** mentre que **entre iguals** només el **15,4 %** dels infants parla català.

Les famílies hi veuen un valor educatiu i d'inclusió: «Tenen una aposta clara tant per la llengua com per la diversitat. Per la igualtat entre la gent del barri. Perquè el barri és el que és... però, tot i així, estan encantadíssims de treballar amb tota la seva diversitat. És el millor que tenim.»

Família de l'Esplai Pubilla Cases-Can Vidalet

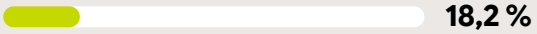
L'ESPLAI FA DE PONT LINGÜÍSTIC

Amb els monitors/es, parla en català el **60,2 %** dels infants nascuts a Espanya i el **18,2 %** dels nascuts a l'estranger.

PARLEN CATALÀ - INFANTS NASCUTS A ESPANYA

PARLEN CATALÀ - INFANTS NASCUTS A L'ESTRANGER

EQUIPS CATALANOPARLANTS

A l'esplai Espurnes, el **100 %** dels monitors parla en català amb els infants. A l'esplai El Raconet, **9 dels 11 infants** enquestats també el fan servir amb els amics i amigues.

ESPLAI ESPURNES - EL MONITORATGE PARLA CATALÀ

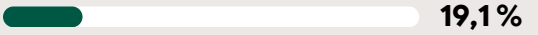
ESPLAI EL RACONET - CATALÀ ENTRE ELS INFANTS

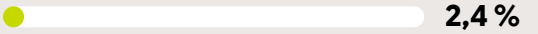
MÉS LLEURE EDUCATIU, MÉS CATALÀ

Als esplais de cap de setmana, el **19,1 %** dels infants que fan altres extraescolars parla en català amb els amics, davant del **2,4 %** dels que no en fan.

PARLEN CATALÀ - INFANTS QUE **FAN** EXTRAESCOLARS

PARLEN CATALÀ - INFANTS QUE **NO FAN** EXTRAESCOLARS

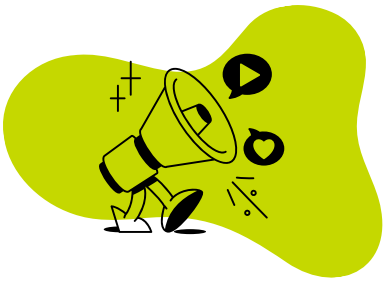

Tenir accés a espais educatius estructurats afavoreix la integració lingüística.

L'**Estratègia de reconeixement del lleure educatiu 2026-2030 de la Generalitat** també reconeix aquest paper en la preservació de la llengua.

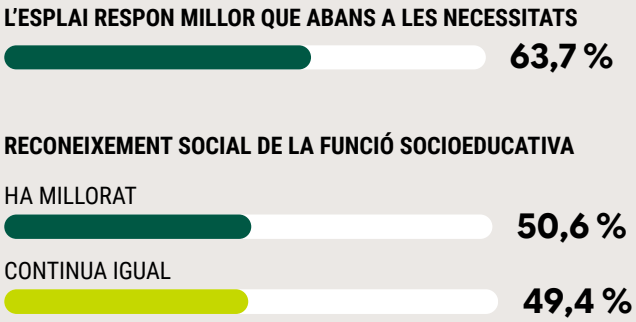
3.6 Cal més reconeixement del valor socioeducatiu de l'esplai

Infants, famílies i equips educatius reconeixen molt el valor socioeducatiu i emocional de l'esplai.
Però segons les persones entrevistades, el seu reconeixement social està estancat.

UN RECONEIXEMENT SOCIAL A MIG CAMÍ

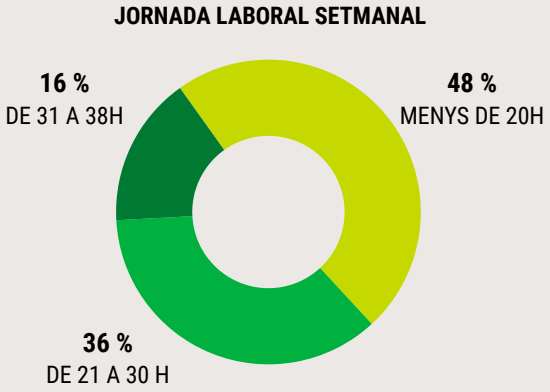
- El **63,7 %** dels antics monitors/es creu que l'esplai respon millor que abans a les necessitats dels infants.
- En canvi, pel que fa al reconeixement social de la seva funció socioeducativa, les opinions es divideixen: **el 50,6 %** diu que ha millorat i el **49,4 %**, que continua igual.

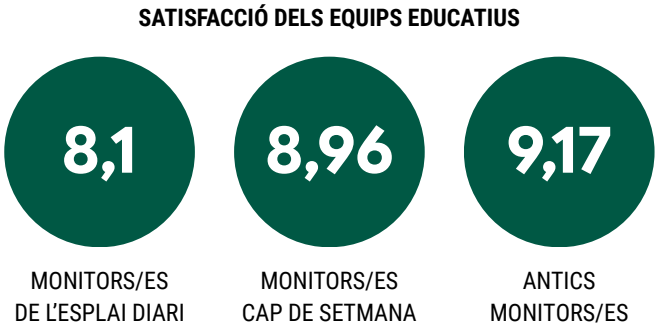
CONDICIONS FRÀGILS A L'ESPLAI DIARI

- El **48 %** dels educadors/es treballa menys de 20 hores setmanals, el 36% entre 21 i 30 hores i només el **16 %** en treballa entre 31 i 38 hores.

Algunes de les millores que proposen els equips educatius són: més professionals i més jornades completes. A més, reclamen més reconeixement de la feina que fan.

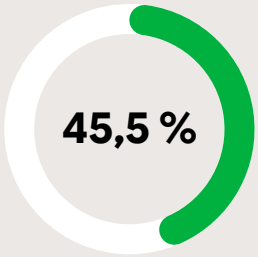

Malgrat aquestes limitacions, la satisfacció dels equips és alta: un **8,1** sobre **10** entre els **monitors/es de l'esplai diari**, un **8,96** entre els **monitors/es de cap de setmana** i un **9,17** entre els **antics monitors/es**.

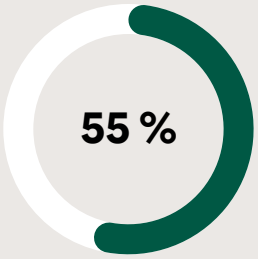

RECURSOS JUSTOS AL CAP DE SETMANA

- Només el **45,5 %** dels monitors/es considera que els recursos són suficients.
- El **55 %** fa només entre un i tres anys que hi és, de manera que els equips es renoven sovint.

MONITORS/ES CONSIDEREN QUE HI HA RECURSOS SUFICIENTS

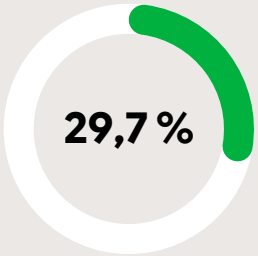

MONITORS/ES AMB 1 - 3 ANYS A L'ESPLAI

POCA COORDINACIÓ AMB EL TERRITORI

- Només el **29,7 %** dels educadors/es d'esplai diari es coordina habitualment amb el professorat.

Als dos estudis de cas, famílies i agents consideren insuficient la coordinació amb l'escola i els serveis socials.

COORDINACIÓ EDUCADORS/ES AMB EL PROFESSORAT

CAL MILLORAR LES CONDICIONS

Famílies, professionals i agents educatius dels dos municipis estudiats coincideixen que l'esplai fa una tasca educativa de primer ordre, però necessita espais adequats, més recursos i més visibilitat perquè s'hi pugui desenvolupar en bones condicions.

«De vegades es menysprea o no es valora prou la feina que es porta a terme. Però per a mi és la mateixa feina la que es fa de dilluns a divendres en una escola que la que es fa un dissabte a l'esplai.»

Agent educatiu de Cervelló

«Reconèixer la funció socioeducativa que fan els esplais no és només dir "Ei, molt bé, ho feu molt bé". No, és realment invertir-hi.»

Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

Més informació i materials

Universitat de Girona
Liberi
Grup de Recerca en Infància, Joventut i Comunitat

Federació Catalana de l'Esplai | Fundesplai

Fundesplai

Universitat de Girona · www.udg.edu/liberi

fundesplai.org